

MEDSEBOJNO DELOVANJE ZDRAVIL

Zdravila imajo pričakovane in zelene učinke in na žalost tudi neželene učinke, ki so lahko posledica delovanja enega zdravila ali medsebojnega delovanja dveh ali več zdravil. Medsebojno delovanje zdravil pomeni, da eno zdravilo spremeni učinek drugega zdravila, ki lahko postane škodljivo zaradi povečanja učinkov in strupenosti zdravila ali zmanjšanja učinkov zdravila in s tem poslabšanja bolezni zaradi neučinkovitega zdravljenja.

KAKO POGOSTO JE MEDSEBOJNO DELOVANJE ZDRAVIL?

Opisanih je več kot 5.000 medsebojnih delovanj zdravil, vendar je na srečo le nekaj zares pomembnih in še ti se pokažejo le pri posameznih bolnikih, ki jemljejo nevarne pare zdravil. Zavedati pa se moramo, da več kot zdravil jemljemo, večja je verjetnost pojava neželenih učinkov zdravil. Neželeni učinki zaradi medsebojnega delovanja zdravil ogrožajo zato predvsem starejše bolnike, ki imajo običajno več bolezni in predpisanih več zdravil. Poleg tega imajo starejši tudi pogostejše okvarjeno delovanje ledvic in jeter.

Zdravniki in farmacevti v lekarnah lahko neželjeno medsebojno delovanje zdravil predvidijo in preprečijo.

KAKŠNI SO ZNAKI MEDSEBOJNEGA DELOVANJA ZDRAVIL?

Neželjeno medsebojno delovanje zdravil se lahko pokaže takoj ali zelo kasno po pričetku jemanja zdravil, in sicer s poslabšanjem naše bolezni ali s pojavom novih težav in znakov, kot so prebavne težave, okvara ledvic in jeter, spremenjeni nivoji elektrolitov, zvišan ali znižan krvni tlak, motnje srčnega utripa, izpuščaji, motnje razpoloženja in zavesti itd.

KDAJ POMISLIMO NA NEŽELENO MEDSEBOJNO DELOVANJE ZDRAVIL?

Po pričetku jemanja novega zdravila ali po spremembi odmerka zdravila se opazujemo in v primeru novih težav ali ob poslabšanju starih o tem obvestimo zdravnika. Ob poslabšanju našega zdravstvenega stanja mora zdravnik po izključitvi nove bolezni ali poslabšanja že znane kronične bolezni vedno pomisliti tudi na neželene učinke zdravil, na kar ga lahko tudi spomnimo.

KAJ LAHKO SAMI STORIMO ZA ZMANJŠANJE VERJETNOST NEŽELENEGA MEDSEBOJNEGA DELOVANJA ZDRAVIL?

- poznamo imena svojih zdravil in imamo seznam (kartica zdravil) z imeni in odmerki zdravil vedno s seboj, občasno se o zdravilih na seznamu pogovorimo z zdravnikom;
- zdravniku vedno povemo za vsa zdravila, ki jih jemljemo, tudi za tista, ki so jih predpisal drugi zdravniki;
- pred pričetkom jemanja novih zdravil se posvetujemo z zdravnikom in farmacevtom in preberemo navodila za uporabo;
- poučimo se o namenu jemanja novih zdravil in njihovem delovanjem;

- poučimo se o možnih neželenih učinkih zdravil;
- zdravila moramo znati pravilno jemati, predvsem kdaj jim moramo vzeti in če jih lahko vzamemo hkrati z drugimi zdravili, o tem se pozanimamo pri zdravniku in farmacevtu;
- o zdravilih, ki smo jih kupili brez recepta v lekarni, se pogovorimo s farmacevtom v lekarni in ob obisku izbranega zdravnika tudi z njim predvsem glede vpliva na našo bolezen in druga zdravila;
- zdravniku ali farmacevtu povemo za naše težave, ki bi lahko bile povezane z zdravilom.

V seznam (kartica zdravil) vpišite vsa zdravila, ki ste jih dobili v lekarni, vključno s tistimi, ki ste jih kupili brez recepta. Vpišite tudi zdravila in prehranska dopolnila naravnega izvora. Seznam svojih zdravil označite s svojim imenom in imenom vašega izbranega zdravnika z njegovo telefonsko številko in naslovom.

PREPREČEVANJE NEŽELENEGA MEDSEBOJNEGA DELOVANJA ZDRAVIL

Vprašanja, ki jih postavimo zdravniku ali farmacevtu:

- kako je ime novemu zdravilu;
- zakaj sem dobil novo zdravilo;
- kako deluje zdravilo;
- kako in koliko časa moram jemati zdravilo;
- kako bom vedel, da zdravilo deluje;
- ali lahko jemljem novo zdravilo hkrati z že predpisanimi zdravili;
- ali lahko novo zdravilo jemljem hkrati z rastlinskimi pripravki, minerali in vitamini, ki jih že jemljem;
- česa ne smem delati, jesti, piti ob jemanju novega zdravila;
- kako moram zdravilo shraniti;
- kakšni so neželeni učinki zdravila;
- kaj moram narediti ob pojavu neželenih učinkov;
- ali bom moral učinke zdravila spremljati z laboratorijskimi preiskavami in pregledi;
- kje lahko izvem več o zdravilu.

Vir: Zloženka ZZZS: Neželeno medsebojno delovanje zdravil

Zapisal: Tomaž Mezgec, mag.farm.

Datum: februar2011